

REKENINGKUNDE

GRAAD 12

Olimpiade Vraestel

Ronde Een

Punte: 30

Tyd: 1 uur

Datum: 11 Mei 2022

Instruksies

1. Vul antwoorde in op die ANTWOORDBLAD.
2. Onthou om jou persoonlike inligting volledig in te vul op die ANTWOORDBLAD.
3. Die ANTWOORDBLAD het 4 afdelings, maak seker dat jy die korrekte vak kies.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A B C D)
Slegs een antwoord is korrek.
Kleur die antwoord sirkel volledig in.
5. Sterkte!

MAATSKAPPYE: TEORIE

1. Die volgende hou verband met die finansiële state van maatskappye:

- (i) 'n Finansiële jaar vir 'n nuwe maatskappy kan korter as 12 maande wees, maar nie langer as 15 maande nie.
- (ii) Finansiële state kan aan sekere vereistes van IFVS (IFRS) voldoen.
- (iii) Finansiële state moet die maatskappy se bates, ekwiteit en laste asook inkomste en uitgawes toon.
- (iv) Die finansiële state van 'n openbare maatskappy mag 'n audit, onafhanklike hersiening of geeneen benodig.

Watter EEN van die volgende dui stellings aan wat WAAR is?

- A (i) en (ii)
- B (i) en (iii)
- C (ii) en (iv)
- D (iii) en (iv)

2. Die King-verslae oor korporatiewe bestuur dien as maatstaf vir korporatiewe bestuur in Suid-Afrika. Die volgende stellings verwys na King IV:

- (i) King IV is 'n stel vrywillige beginsels en toonaangewende praktyke, opgestel om van toepassing te wees op alle organisasies, ongeag hul vorm van inkorporasie.
- (ii) Alle maatskappye wat op die SARB genoteer wil word, moet ten volle voldoen aan al die beginsels en praktyke wat in King IV uiteengesit word.
- (iii) King IV neem 'n "pas toe of verduidelik" benadering aan, wat beteken dat maatskappye kan kies om nie 'n beginsel toe te pas nie en dan te verduidelik waarom dit nie toegepas is nie.
- (iv) In wese is die doel agter King IV om deur die toepassing daarvan vier "bestuur uitkomst" te bereik, naamlik etiese kultuur, goeie prestasie, effektiewe beheer en legitimiteit.

Watter een van die volgende dui stellings aan wat waar is?

- A (i), (ii) en (iii)
- B (i) en (iv)
- C (ii), (iii) en (iv)
- D (iii) en (iv)

3. Die volgende stellings hou verband met die direkteure van 'n maatskappy:
- (i) Voltydse werknemer van die maatskappy.
  - (ii) Onafhanklik van die maatskappy.
  - (iii) Verdien 'n salaris.
  - (iv) Verdien direkteursfooie.
  - (v) Neem deel aan die daaglikse bestuur van 'n maatskappy.
  - (vi) Neem deel aan die strategiese bestuur van 'n maatskappy.
  - (vii) Het 'n spesifieke rol in die maatskappy, bv. HFB.

Watter EEN van die volgende hou verband met nie-uitvoerende direkteure?

- A (i), (iii) en (v)
- B (i), (ii) en (iv)
- C (ii), (iv) en (vi)
- D (ii), (iv) en (vii)

MAATSKAPPYE: ALGEMENE GROOTBOEKREKENINGE, FINALE REKENINGE EN REKENINGKUNDIGE VERGELYKING

Die volgende inligting is geneem uit die rekords van Batman Beperk op 30 Junie 2021.

	2021	2020
Lening (16% p.a.)	560 000	1 300 000
Rente op lening	?	104 000

Die eerste betaling van die lening is op 31 Maart 2021 gemaak. Daar is geen opgehoopte of voorafbetalde bedrae met betrekking tot rente wat verband hou met die finansiële jaar wat op 30 Junie 2021 eindig nie. Rente op lenings word nie gekapitaliseer nie.

Beantwoord vrae 4, 5 en 6.

4. Die leningsbedrag wat op 31 Maart 2021 betaal is, is:
- A R740 000
  - B R844 000
  - C R636 000
  - D R89 600
5. Op watter datum is die lening aangegaan?
- A 31 Desember 2021
  - B 31 Desember 2020
  - C 31 Desember 2019
  - D 31 Desember 2018

6. Watter uitwerking sou die rente deel van hierdie transaksie op die rekeningkundige vergelyking hê?

	Bates	Ekwiteit	Laste
A	-156 000	-156 000	
B		-22 400	+22 400
C		-178 400	+178 400
D	-178 400	-178 400	

Die volgende inligting is geneem uit die rekords van Iron Man Beperk op 30 Junie 2021.

	2021	2020
SAID (Inkomstebelasting)	18 000 Krediet	12 800 Debiet
Inkomstebelasting (bereken teen 30% op netto wins)	?	252 000
Netto wins na belasting	434 000	588 000

Beantwoord vrae 7 en 8.

7. Bereken die netto wins voor belasting vir die jaar wat op 30 Junie 2021 eindig.

- A R130 200
- B R1 446 667
- C R303 800
- D R620 000

8. Watter uitwerking sou die betaling van inkomstebelasting op die rekeningkundige vergelyking hê?

	Bates	Ekwiteit	Laste
A		-180 800	-180 800
B	-155 200		-155 200
C	-155 200	-155 200	
D		+180 800	-180 800

MAATSKAPPYE: INKOMSTESTAAT, BALANSSTAAT EN KONTANTVLOEISTAAT

Die volgende inligting is geneem uit die rekords van Superman Bpk. op 30 Junie 2021.

	2021	2020
Toerusting teen kosprys	840 000	600 000
Toerusting teen drawaarde	?	330 000

Van die toerusting is op 31 Desember 2020 teen drawaarde verkoop. Hierdie toerusting is oorspronklik op 1 Julie 2018 vir R80 000 aangekoop. Nuwe toerusting is op 31 Januarie 2021 aangekoop. Waardevermindering word teen 15% p.j. op die kosprys van bates in berekening gebring.

Beantwoord vrae 9, 10, 11 en 12.

9. Bereken die waardeverminderingsbedrag op die verkoopte toerusting vir die jaar wat eindig op 30 Junie 2021.
- A R12 000
B R24 000
C R30 000
D R6 000
10. Bereken die wins/verlies wat op hierdie transaksie gemaak is.
- A R6 000 wins
B R6 000 verlies
C R0
D R50 000 wins
11. Bereken die kosprys van die nuwe toerusting wat op 31 Januarie 2021 aangekoop is.
- A R320 000
B R240 000
C R270 000
D R570 000
12. Bereken die opgehoopte waardevermindering op toerusting op 30 Junie 2021.
- A R404 000
B R344 000
C R650 000
D R284 000

Die volgende inligting is geneem uit die rekords van Spiderman Bpk. op 30 Junie 2021.

	2021	2020
Gewone aandelekapitaal	5 400 000	4 000 000

Die gemagtigde aandelekapitaal van die Spiderman Bpk. is 600 000 gewone aandele. Nadat nuwe aandele op 1 Julie 2020 uitgereik is, was 75% van die gemagtigde aandele in uitreiking teen 'n gemiddelde aandeelprys van R?. Die oorspronklike aandele is op 1 Julie 2019 teen R10 per aandeel uitgereik.

Beantwoord vrae 13 en 14.

13. Bereken die aantal aandele wat op 1 Julie 2020 uitgereik is.
- A 50 000
B 400 000
C 450 000
D 1 400 000

14. Bereken die uitreikingsprys van die nuwe aandele wat op 1 Julie 2020 uitgereik is.

- A R10
- B R12
- C R28
- D R50

Die volgende inligting is geneem uit die rekords van Aqua Man Bpk. op 30 Junie 2021.

	2021	2020
Inkomstebelasting (bereken teen 30% op netto wins)	294 000	
Behoue inkomste	704 000	450 000
Aandeehouers vir dividende	0	100 000

Die gemagtigde aandelekapitaal van Aqua Man Bpk. is 400 000 gewone aandele en alle aandele is uitgereik. Geen aandele is gedurende die jaar teruggekoop nie.

Beantwoord vrae 15 en 16.

15. Bereken die bedrag wat betaal is vir dividende vir die jaar wat op 30 Junie 2021 geëindig het.

- A R100 000
- B R294 000
- C R432 000
- D R532 000

16. Bereken die finale dividend per aandeel wat op 30 Junie 2020 verklaar is.

- A 113 sent
- B 0 sent
- C 25 sent
- D 4 sent

Die volgende inligting is geneem uit die finansiële rekords van Black Panther Beperk op 30 Junie 2021.

Kontantvloei uit bedryfsaktiwiteite	R650 000
Kontantvloei uit beleggingsaktiwiteite	R2 450 000
Kontantvloei uit finansieringsaktiwiteite	?
Netto verandering in kontant en kontantekwivalente	?
Kontant en kontantekwivalente aan die begin van die jaar	(R1 350 000)
Kontant en kontantekwivalente aan die einde van die jaar	R900 000

Beantwoord vrae 17 en 18.

17. Bereken die netto verandering in kontant en kontantekwivalente vir die jaar.

- A R2 250 000 invloei
- B R2 250 000 uitvloei
- C R850 000 invloei
- D R850 000 uitvloei

18. Watter van die volgende sal lei tot 'n uitvloei van kontant soos uitgebeeld in die kontantvloei uit finansieringsaktiwiteite?
- (i) Uitreiking van aandele.
  - (ii) Terugkoop van aandele.
  - (iii) Verkryging van 'n langtermyn lening.
  - (iv) Terugbetaling van 'n langtermyn lening.
  - (v) Aankoop van nie-bedryfsbates.
  - (vi) Opbrengs uit die verkoop van nie-bedryfsbates.
- A (i) en (iii)
 B (ii) en (iv)
 C (iv) en (v)
 D (ii) en (vi)

Die volgende inligting is geneem uit die rekords van Elektra Bpk. op 30 Junie 2021.

	2021	2020
Aandeelhouersekwiteit		7 448 000
Gewone aandelekapitaal	8 583 000	?
Behoue inkomste	?	152 000

Op 1 Julie 2020 het die maatskappy 1 520 000 aandele in uitreiking gehad.

Op 1 Augustus 2020 het die maatskappy 'n aanbod aan aandeelhouders gemaak en 60 000 aandele teen R5,20 per aandeel teruggekoop.

Op 1 November 2020 is 'n bykomende 225 000 aandele uitgereik.

Geen tussentydse dividende is gedurende die jaar verklaar nie en die finale dividend vir die jaar op alle gewone aandele in uitreiking was 22 sent.

Beantwoord vrae 19, 20 en 21.

19. Die inskrywing om die terugkoop van aandele in die Gewone Aandelekapitaalrekening aan te teken, sal ___ aan die debietkant wees.
- A R288 000
 B R420 000
 C R312 000
 D R294 000
20. Die totale bedrag wat op 20 November 2020 vir die uitreiking van aandele ontvang is, was:
- A R1 575 000
 B R1 599 000
 C R1 080 000
 D R1 170 000

21. Die totale dividend wat op jaareinde betaal is, was:

- A R334 400
- B R321 200
- C R49 500
- D R370 700

MAATSKAPPYE: ANALISE EN INTERPRETASIE

22. In watter volgorde word bedryfsbates op die Staat van Finansiële Posisie getoon?

- A Alfabetiese volgorde.
- B Dalende waarde-orde.
- C Toenemende waarde-orde.
- D Volgorde van likiditeit.

23. Die korttermyn gedeelte van langtermynlenings word aangedui as bedryfslaste op die Staat van Finansiële Posisie. Dit word gedoen om die langtermyn ____ van 'n maatskappy beter te ontleed.

- A likiditeit
- B winsgewendheid
- C opbrengs op belegging
- D risiko

Die volgende inligting is geneem uit die notas van die finansiële state van Whacky Bpk. op 30 Junie 2021, die laaste dag van die finansiële jaar:

	2021	2020
Handelskrediteure	163 000	147 000
Vooruitontvange inkomste	12 000	10 000
Opgeloepe uitgawes	8 000	11 000
Aandehouers vir dividende	183 000	175 000
SAID: Inkomstebelasting	37 000	-
	403 000	343 000

Beantwoord vraag 24.

24. Die verandering in handel en ander betaalbares volgens nota 1 van die Kontantvloeistaat op 30 Junie 2021 is:

- A R15 000
- B R60 000
- C R16 000
- D R45 000

25. Die bedryfskapitaalverhouding van 'n maatskappy word bereken as 2:1. Beide bedryfsbates en bedryfslaste styg met gelyke bedrae. Dit sal lei tot:
- A geen verandering in die bedryfskapitaalverhouding nie.
  - B 'n toename in die bedryfskapitaalverhouding.
  - C 'n afname in die bedryfskapitaalverhouding.
  - D 'n verdubbeling van die bedryfskapitaalverhouding.

MAATSKAPPYE: ONTLEDING VAN GEPUBLISEERDE FINANSIËLE STATE EN OUDITVERSLAE

Die volgende uittreksels is geneem uit die ouditverslag van NECSA (2018). Lees dit noukeurig en beantwoord vrae 26 tot 30.

Uittreksel 1	Ek spreek nie 'n mening uit oor die gekonsolideerde en afsonderlike finansiële state van die Suid-Afrikaanse Kernenergiekorporasie (NECSA) nie.
Uittreksel 2	Ek kon nie voldoende toepaslike ouditbewyse bekom dat die rekenpligtige owerheid sy verantwoordelikheid vir die voorbereiding en billike aanbieding van die afsonderlike en gekonsolideerde finansiële state in ooreenstemming met die Internasionale Finansiële Verslagdoeningstandaarde (IVRS) nagekom het nie.
Uittreksel 3	Die entiteit se bedryfslaste oorskry sy bedryfsbates met R153 132 000 en die entiteit het in die huidige jaar 'n verlies van R132 992 000 gely met opgehoopde verliese van R510 752 000 teen jaareinde. Die entiteit het ongunstige likiditeitsverhoudings met kontanttekorte wat vir die volgende boekjaar voorspel word.
Uittreksel 4	Die rekenpligtige owerheid en bestuur het nie voldoende en effektiewe leierskap verskaf op grond van 'n kultuur van eerlikheid, etiese sakepraktyke en goeie bestuur nie en die beskerming en verbetering van die beste belange van die entiteit nie.

26. Hierdie mening is uitgespreek deur die _____ van NECSA.
- A HUB
  - B HFO
  - C interne ouditeur
  - D eksterne ouditeur
27. NECSA het volgens Uittreksel 1 'n mening ontvang wat die beste beskryf kan word as _____ te wees.
- A gekwalifiseerd
  - B ongekwalifiseerd
  - C weerhoudend
  - D nadelig
28. Die rekeningkundige owerheid in Uittreksel 2 verwys na die _____ van NECSA.
- A raad van direkteure
  - B HFO
  - C eksterne ouditeure
  - D aandeelhouers

29. Watter rekeningkundige beginsel word in Uittreksel 3 aangespreek?

- A Die afsonderlike regsenteitsbeginsel.
- B Die lopende saakbeginsel.
- C Die paringsbeginsel.
- D Die wesenlikheidsbeginsel.

30. Uittreksel 4 verwys na:

- A King Kode IV.
- B die rekeningkundige beleid van NECSA.
- C wetlike vereistes van die JEB.
- D die rol van die geoktrooieerde rekenmeester.